

מבט לאיראן

29 באוקטובר – 12 בנובמבר, 2017

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ באיראן הגיבו בחריפות להודעת ההתפטרות של ראש ממשלת לבנון, סעד חרירי, בה תקף בחריפות את התערבות איראן בענייניה הפנימיים של ארצו. **בכירים ואמצעי תקשורת איראנים טענו כי התפטרות חרירי נבעה מתכתיב סעודי** והציגו אותה כביטוי נוסף ל"מזימה סעודית-אמריקאית" שנועדה להגביר את הלחץ על איראן ולבלום את השפעתה באזור בכלל, ובלבנון בפרט.

◀ על רקע ההישגים הנמשכים של משטר אסד במערכה נגד דאעש, ממשיכה איראן במאמציה לעצב את המציאות בזירה הסורית מול הנהגות סוריה ורוסיה. **נשיא רוסיה פוטין ביקר בראשית נובמבר 2017 בטהראן** להשתתפות בפסגה משולשת בין איראן, אזרביג'אן ורוסיה ודן עם המנהיג ח'אמנהאי והנשיא רוחאני גם בהתפתחויות בסוריה. בכירי המשטר בטהראן הדגישו בפני פוטין את הצורך בהמשך שיתוף הפעולה בין מוסקבה לטהראן לקראת ההכרעה במערכה נגד דאעש. בתוך כך שוחח שר ההגנה הסורי, ג'אסם אלפריג', עם עמיתו האיראני, אמיר חאתמי, והזמין אותו לבקר בסוריה ויעצו הבכיר של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיתי, ערך ביקור בסוריה ובלבנון והצהיר, כי נוכחות איראן בסוריה חיונית על מנת למנוע את פיצולה.

◀ במישור הצבאי דיווחו מקורות באופוזיציה הסורית, כי **משמרות המהפכה החלו בגיוס צעירים סורים ממוחוז דרעא שבדרום סוריה ל"חטיבה 313"**, מיליציה סורית הפועלת בחסות משמרות המהפכה. במקביל ביקר מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, בראשית נובמבר 2017 באזור דיר אלזור ונפגש עם פעילי חטיבת אלבאקר, מיליציה הפועלת בחסות איראן.

◀ **בעיראק מגבירה איראן את מאמציה להרחיב את השפעתה הכלכלית** בעידן שלאחר דאעש. שר התעשייה האיראני, מחמד שריעתמדרי, ביקר בבגדאד וסיכם עם נגיד הבנק המרכזי העיראקי על הרחבת שיתוף הפעולה הבנקאי בין שתי המדינות. במקביל חנך שגריר איראן בבגדאד בית חולים שדה בעיר כות שבמזרח עיראק שנועד לספק שירותים רפואיים לעולי הרגל השיעים שהגיעו לעיראק לרגל הארבעין, המועד השיעי המצוין ארבעים יום לאחר צום העאשורא'.

◀ באיראן דחו בתוקף את טענות נשיא ארה"ב והקואליציה הערבית בהנהגת סעודיה, כי איראן עומדת מאחורי שיגור הטיל שבוצע על-ידי מורדים חות'ים בתימן ב-4 בנובמבר 2017 לעבר שדה התעופה הבינלאומי בריאד, בירת סעודיה. מפקד משמרות המהפכה הצהיר כי לאיראן אין יכולת להעביר טילים לידי החות'ים וכי אלה מייצרים את הטילים ומגדילים את הטווח שלהם בעצמם.

◀ בהמשך לביקור משלחת בכירי חמאס בטהראן בחודש שעבר, הגדיר בכיר חמאס אסמאעיל רצ'ואן בריאיון לסוכנות ידיעות איראנית את היחסים בין התנועה לאיראן כאסטרטגיים. עוזר שר החוץ האיראני הצהיר, כי איראן מחויבת לסייע לכל מי שמחויב לשחרור פלסטין, ובמיוחד לחמאס, שהבינה, לדבריו, כי איראן היא המדינה היחידה שיכולה לסייע לה.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ נשיא רוסיה, ולדימיר פוטין, ביקר ב-1 בנובמבר 2017 בטהראן להשתתפות בפסגה משולשת בין איראן, אזרביג'אן ורוסיה ונועד לפגישות עם המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, והנשיא חסן רוחאני.

◀ מנהיג איראן ח'אמנהאי אמר בפגישתו עם פוטין, כי הניסיון הטוב מאוד של שיתוף הפעולה בין רוסיה ואיראן בסוגיית סוריה הוכיח את יכולתן של מוסקבה וטהראן לממש יעדים משותפים גם במצבים קשים. ח'אמנהאי אמר לפוטין, כי תבוסת הקואליציה האמריקאית ו"תומכת הטרוריסטים" בסוריה היא מציאות שלא ניתן להכחיש, אך פתרון מלא לבעיית סוריה מחייב את המשך שיתוף הפעולה בין מוסקבה לטהראן.

◀ הנשיא רוחאני אמר בפגישתו עם פוטין, כי לשיתוף הפעולה בין רוסיה ואיראן במאבק בטרור בסוריה הייתה השפעה רבה וכי הוא חיוני בשלבים הסופיים של מאבק זה (תסנים, 1 בנובמבר 2017).

פגישת פוטין-רוחאני בטהראן (מהר, 1 בנובמבר 2017).

◀ שר ההגנה האיראני, אמיר חאתמי (Amir Hatami) שוחח ב-5 בנובמבר 2017 בטלפון עם עמיתו הסורי, ג'אסם אלפריג' (Jassem al-Frej), ודן עימו בהתפתחויות בסוריה ובאזור. חאתמי בירך את עמיתו הסורי על שחרור העיר דיר אלזור מידי דאעש ואמר, כי איראן נחושה להתייצב לצד סוריה ולתמוך בה גם בתום המלחמה, כפי שעשתה עד כה. שר ההגנה הסורי הזמין את עמיתו האיראני לבקר בסוריה (תסנים, 5 בנובמבר 2017).

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, ביקר בראשית נובמבר באזור דיר אלזור. בתמונות, שהופצו ברשתות החברתיות, נראה סלימאני לצד פעילים במיליצית אלבאקר הפועלת בחסות איראנית. יצוין, כי סלימאני שהה בשבועיים האחרונים בעיקר באיראן בעקבות מות אביו.

קאסם סלימאני בדיר אל-זור (טוויטר, 5 בנובמבר 2017).

◀ מקורות באופוזיציה הסורית דיווחו, כי משמרות המהפכה החלו בגיוס צעירים סורים ממחוז דרעא שבדרום סוריה ל"חטיבה 313", מיליציה הפועלת בחסות משמרות המהפכה. עפ"י הדיווח, גויסו עד כה לשורות המיליציה למעלה ממאתיים צעירים מהעיר אזרע שבמחוז דרעא, שצוידו בתעודות הנושאות סמל משמרות המהפכה ומאפשרות ללוחמים לעבור באופן חופשי בעמדות ביקורת של המשטר הסורי (אל-ערביה, 5 בנובמבר 2017).

◀ עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, ביקר בשבוע שעבר בסוריה בתום ביקור שערך בלבנון. ולאיתי נפגש עם הנשיא אסד ודן עמו בהרחבת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות בתחומי הכלכלה והחינוך. יועצו של המנהיג, המשמש גם כיו"ר חברת המנהלים של "אוניברסיטת אזאד", רשת אוניברסיטאות ומכללות פרטית באיראן, דן עם נשיא סוריה בהצעה להקים שלוחה של האוניברסיטה בסוריה (תסנים, 7 בנובמבר 2017). במהלך שהותו בסוריה ביקר ולאיתי גם בחלב. בפגישה עם לוחמים באזור אמר ולאיתי, כי אם איראן לא תסייע לסוריה והיא תפוצל, ינותק הקשר בין איראן לבין סוריה, עיראק, לבנון ופלסטין. הוא ציין, כי נוכחות איראן בעיראק ובסוריה ונוכחות העיראקים והסורים אלה לצד אלה נועדו לסכל את המזימה לפצל את סוריה והאזור. ולאיתי הצהיר, כי "ציר ההתנגדות" מתחיל בטהראן, ממשיך לבגדאד, לדמשק, לבירות ומגיע עד פלסטין (אירנ"א, 8 בנובמבר 2017).

תגובות איראניות להתפטרות ראש ממשלת לבנון

◀ חסין עבדאללהיאן (Hossein Abdollahian), יועצו המיוחד של יו"ר המג'ליס לעניינים בינלאומיים, אמר, כי התפטרותו של ראש ממשלת לבנון, סעד חרירי, היא צעד פזיז שייצור ואקום פוליטי וישרת את האינטרסים של "המשטר הציוני" (תסנים, 4 בנובמבר 2017).

◀ חסין שיח' אלאסלאם (Hossein Sheikholeslam), עוזר שר החוץ האיראני, אמר, כי התפטרותו של חרירי נעשתה בתיאום עם נשיא ארה"ב טראמפ ויורש העצר הסעודי, מחמד בן-סלמאן, במסגרת "מזימה" אמריקאית-סעודית שנועדה ליצור מתח בלבנון ובאזור ולפצות על הפסדי ארה"ב וסעודיה בעקבות תבוסת

דאעש. הוא ציין, כי היה עדיף אילו חרירי היה מגיש את התפטרותו בלבנון ולא בסעודיה (פארס, 4 בנובמבר 2017).

◀ בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, דחה את טענותיו של חרירי נגד התערבות איראן בענייניה הפנימיים של לבנון ואמר, כי דברי חרירי משקפים את ההאשמות חסרות הבסיס שמועלות נגד איראן על-ידי הציונים, הסעודים והאמריקאים וכי איראן ולבנון מקיימות יחסים טובים ביניהן (איסנ"א, 5 בנובמבר 2017).

התפטרות בתכתוב סעודי, "איני יכול לשאת התערבות של זרים [בלבנון]" (פארס, 5 בנובמבר 2017).

◀ מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), אמר, כי התפטרות חרירי היא תוצאה של תכתוב סעודי. הוא ציין, כי כשם שריאד מבצעת מה שווינגטון מורה לה לעשות, כך גם חרירי מבצע את מה שריאד מורה לו לעשות (איסנ"א, 5 בנובמבר 2017).

◀ מפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי (Mohammad Ali Jafari), אמר, כי התפטרות חרירי בסעודיה מעידה על כך שהוא התפטר בהנחיית "הציונים והסעודים" כדי לעורר מתיחות בלבנון. הוא ציין, כי התפטרותו עשויה לשפר את המצב בלבנון (מהר, 5 בנובמבר 2017).

◀ ב-7 בנובמבר 2017 שוחח נשיא איראן, חסן רוחאני, בטלפון עם נשיא לבנון, מישל עון, ואמר לו, כי אחדות תושבי לבנון היא גורם מכריע במניעת משבר אזורי (פארס, 7 בנובמבר 2017).

◀ יממה טרם התפטרותו של חרירי מתפקידו, הוא נפגש עם יועצו לעניינים בינלאומיים של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), שהגיע לבירות כדי להשתתף בכינוס של אנשי דת מוסלמים. מקור המקורב לולאיתי אמר לאחר התפטרות חרירי, כי בפגישה העביר חרירי לולאיתי דרישה מסעודיה, שאיראן תפסיק את תמיכתה בחות'ים בתימן ותשפר את קשריה עם מדינות המפרץ. ולאיתי דחה את דרישת סעודיה והשיב, כי על סעודיה להפסיק את המתקפות האוויריות שלה בתימן ולהסיר את המצור הכלכלי מעל תימן המונע העברת מזון ותרופות לאזרחים במדינה. דיווח זה הוכחש ע"י שגרירות איראן בבירות (פארס, 5

בנובמבר 2017). במהלך ביקורו בבירות נפגש ולאיתי גם עם נשיא לבנון, מישל עון, ועם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה.

פגישת ולאיתי-נצראללה (פארס, 3 בנובמבר 2017).

המעורבות האיראנית בעיראק ובתימן

◀ מחמד פאכפור (Mohammad Pakpour), מפקד כוחות היבשה של משמרות המהפכה, אמר בכנס במהאבאד (Mahabad) שבצפון-מערב איראן, כי משאל העם על עצמאות החבל הכורדי בצפון עיראק היה מזימה הקשורה לישראל, שראשיתה במלחמת לבנון השנייה ותכליתה הייתה לכוון "מזרח תיכון חדש". הוא ציין, כי שכנותיה של עיראק, ובהן איראן, הזהירו את הכורדים מספר פעמים מפני הסכנה הכרוכה בקיום משאל העם, אך אלה התעקשו לקיימו. פאכפור כינה את כישלון משאל העם "מסמר חזק בארון הקבורה של המשטר הציוני" (תסנים, 1 בנובמבר 2017).

◀ שר התעשייה האיראני, מחמד שריעתמדרי (Mohammad Shariatmadari), נפגש בבגדאד עם נגיד הבנק המרכזי העיראקי, עלי מחסן אלעלאק (Ali Mohsen al-Allaq), וסיכם עמו על הקמת ועדה משותפת לבנקים המרכזיים בשתי המדינות, שתפעל למימוש ההסכמים הפיננסיים ביניהן (מהר, 3 בנובמבר 2017). את הרחבת שיתוף הפעולה בין הבנקים המרכזיים בעיראק ובאיראן ניתן לראות על רקע כוונת איראן להרחיב את פעילותה הכלכלית בעיראק בתום המערכה הצבאית נגד דאעש. בפגישה עם ראש ממשלת עיראק, חידר אלעבאדי, שביקר לאחרונה בטהראן, הצהיר הנשיא רוחאני כי שתי המדינות צריכות לחזק את הקשרים הבנקאיים ביניהן כדי לחזק את קשרי המסחר, הכלכלה והתיירות ביניהן.

פגישת שר התעשייה האיראני עם נגיד הבנק המרכזי העיראקי (אירן"א, 2 בנובמבר 2017).

◀ שגריר איראן בבגדאד, איראג' מסג'די (Iraj Masjedi), חנך בית חולים שדה בעיר כות שבמזרח עיראק שנועד לספק שירותים רפואיים לעולי הרגל השיעים, שהגיעו לעיראק לרגל הארבעין, המועד השיעי המצוין ארבעים יום לאחר צום העאשוראל. בטקס חנוכת בית החולים אמר מסג'די, כי איראן תמשיך לשתף פעולה עם עיראק בשיקום המדינה, כשם שסייעה לה במערכה נגד דאעש (מהר, 5 בנובמבר 2017).

◀ אמיר חאתמי (Amir Hatami), שר ההגנה האיראני, שוחח ב-6 בנובמבר 2017 בטלפון עם עמיתו העיראקי, ערפאן אלחיאלי (Irfan al-Hayali) ודן עימו בהתפתחויות באזור ובשיתוף הפעולה הצבאי והביטחוני בין שתי המדינות. חאתמי בירך את אלחיאלי על שחרור העיר אלקאא'ם מידי דאעש וציין, כי איראן מוכנה לסייע בשיקום עיראק. אלחיאלי, שביקר בחודש יולי 2017 בטהראן, אמר, כי עיראק לא תשכח את תמיכת איראן במערכה נגד דאעש והזמין את חאתמי לביקור בעיראק (אילנ"א, 6 בנובמבר 2017).

◀ מחמד-עלי ג'עפרי (Mohammad Ali Jafari), מפקד משמרות המהפכה, הכחיש את טענות נשיא ארה"ב והקואליציה הערבית בהנהגת סעודיה, כי איראן היא שעומדת מאחורי הטיל, שנורה בערב ה-4 בנובמבר 2017 על-ידי המורדים החות'ים בתימן לעבר שדה התעופה הבינלאומי ע"ש המלך ח'אלד בריאד, בירת סעודיה. ג'עפרי ציין, כי לאיראן אין יכולת להעביר טילים לידי החות'ים בתימן וכי החות'ים מייצרים את הטילים שברשותם בעצמם ומגדילים את הטווח שלהם כדי לנקום את דמם של החללים בתימן. גם שר ההגנה האיראני, אחמד חאתמי (Ahmad Hatami), הכחיש את הטענות בנוגע למעורבות איראנית בירי הטיל לעבר שדה התעופה הסעודי (איסנ"א, 5 בנובמבר 2017).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ בכיר חמאס אסמאעיל רצ'ואן אמר בריאיון לסוכנות הידיעות האיראנית מהר (Mehr, 1 בנובמבר 2017), כי יחסי חמאס עם איראן הם אסטרטגיים וכי ביקור משלחת חמאס בטהראן בחודש שעבר הייתה במסגרת זו. הוא ציין, כי בכוונת חמאס לשמר את קשריה עם איראן ואין היא מייחסת כל חשיבות לדרישת ראש הממשלה, בנימין נתניהו, לנתק את קשרי התנועה עם איראן במסגרת הסכם הפיוס בין חמאס לפתח.

◀ עוזר שר החוץ האיראני, חסין שיח' אלאסלאם (Hossein Sheikholeslam), אמר בריאיון לסוכנות הידיעות פרדא (1 בנובמבר 2017), כי איראן מחויבת לסייע לכל מי שמחויב לשחרור פלסטין, ובמיוחד לחמאס. הוא התייחס לחילוקי הדעות בין איראן לחמאס בסוגיית סוריה ואמר, כי חמאס הגיעה למסקנה שעמדותיה ביחס לסוריה היו שגויות והחליטה לשלוח לטהראן משלחת רמת דרג בחודש שעבר חרף דרישת ישראל לנתק את קשריה עם איראן. שיח' אלאסלאם ציין, כי חמאס יודעת היטב שאיראן היא המדינה היחידה שיכולה לסייע לה, להדריך אותה ולספק לה נשק לצורך חיסול ישראל, ואין היא יכולה, לפיכך, להתנתק מאיראן. הוא הוסיף, כי עמדותיו של, ח'אלד משעל, ראש הלשכה המדינית לשעבר בחמאסלא השתנו, אך השליטה בחמאס נמצאת כיום בידי אחרים. הוא הדגיש, כי האסטרטגיה האיראנית היא תמיכה בחיסול ישראל. כל עוד חמאס תצעד במסלול זה, היא תזכה בתמיכת איראן, ואם תסטה ממנו, תיפסק התמיכה האיראנית בתנועה.

חסין שיח' אלאסלאם (פרדא, 1 בנובמבר 2017).

◀ עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, ביקר בראשית נובמבר בבירות והשתתף בכינוס בינלאומי של אנשי דת מוסלמים שעסק בסוגיה הפלסטינית. ולאיתי אמר בכינוס, כי פלסטין הייתה ותהיה הסוגיה הראשונה בחשיבותה עבור העולם המוסלמי. הוא מתח ביקורת על חלק ממדינות האזור המוכנות לנרמל את יחסיהן עם ישראל ואמר, כי כינוס אנשי הדת המוסלמים הבכירים בבירות מוכיח, שהדרך לשחרור פלסטין היא דרך התנגדות ולא פשרה (פארס, 3 בנובמבר 2017).